

Številka: 007-0003/2019-6

Datum: 11. 3. 2021

**OBČINSKI SVET
OBČINE KOMENDA**

**ZADEVA: PREDLOG ODLOKA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA
O RAVNANJU S KOMUNALNIMI ODPADKI V OBČINI KOMENDA –
PRVA OBRAVNAVA**

PREDLAGATELJ: Stanislav Poglajen, župan

POROČEVALCA: Bernarda Pavlinič, višja svetovalka za gospodarske javne službe
Predstavnik družbe PUBLIKUS d .o. o.

PRAVNA OSNOVA: 29. in 62. člen Zakona o lokalni samoupravi – ZLS (Uradni list RS, št. 94/07-UPB2, 76/08, 79/09, 51/10), 3. in 7. člen Zakona o gospodarskih javnih službah – ZGJS (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40), 149. člen Zakona o varstvu okolja – ZVO-1 (Uradni list RS, 39/06-UPB1, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ in 21/18 – ZNOrg), Odlok o lokalnih gospodarskih javnih službah v Občini Komenda (Uradne objave Glasila občine Komenda, št. 02/00), Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda (Uradne objave Glasila Občine Komenda 04/2019) in 7. in 13. člen Statuta Občine Komenda (Uradne objave Glasila Občine Komenda 8/15).

VRSTA POSTOPKA: Dvofazni

FAZA POSTOPKA: Prva obravnava

NAMEN: Obravnava in sprejem predloga odloka v prvi obravnavi

PREDLOG SKLEPOV:

1. Občinski svet Občine Komenda sprejme Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda v prvi obravnavi.
2. Predlagatelj odloka naj pri pripravi predloga odloka za drugo obravnavo upošteva morebitne pripombe, podane na sejah odborov in seji občinskega sveta, pripombe javnosti, oziroma obrazloži, zakaj jih ni mogoče upoštevati.

OBRAZLOŽITEV:

1. OPIS STANJA

Področje ravnanja s komunalnimi odpadki v občini Komenda ureja veljavni Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda (Uradne objave Glasila Občine Komenda 04/2019).

Uporabniki storitev ravnanja s komunalnimi odpadki na območju Občine Komenda imajo na voljo košarico storitev, ki obsega ločen zajem vseh komunalnih odpadkov, ki nastajajo v gospodinjstvih. Glede na rednost nastajanja in odvažanja komunalnih odpadkov, ločimo naslednje načine ločenega zbiranja:

- ZBIRANJE PO SISTEMU »OD VRAT DO VRAT«:
  - **mešani komunalni odpadki** (črna posoda s črnim pokrovom),
  - **mešana odpadna embalaža** (črna posoda z rumenim pokrovom) in
  - **biološko razgradljivi kuhinjski odpadki** (rjava posoda; tisti, ki ne uporabljajo hišnega kompostnika).
- ZBIRANJE V ZBIRALNICAH LOČENIH FRAKCIJ (t.i. ekološki otoki):
  - **plastična, kovinska in embalaža iz sestavljenih materialov** (črna posoda z rumenim pokrovom),
  - **papir in karton ter papirna in kartonska embalaža** (črna posoda z modrim pokrovom) in
  - **steklena embalaža** (črna posoda z zelenim pokrovom).

V okviru šestih super ekoloških otokov pa je omogočeno še ločeno zbiranje odpadnih oblačil in tekstila, **drobne električne in elektronske opreme** ter **odpadnih jedilnih olj**.

- ZBIRANJE V OKVIRU ZBIRNEGA CENTRA SUHADOLE
- ZBIRANJE NA POZIV UPORABNIKA:
  - **kosovni odpadki** (možnost naročila na podlagi izpolnjenega kupona 2-krat letno).
- ZBIRANJE V OKVIRU ZBIRALNIH AKCIJ:
  - **nevarni odpadki** (akcija zbiranja s premično zbiralnico 2-krat letno).

2. OKVIRNI PLAN UVEDBE SPREMEMBE ZBIRANJA PAPIRJA IN KARTONA TER PAPIRNE IN KARTONSKE EMBALAŽE

NABAVA POSOD: naročilo v marcu, dobava v začetku maja 2021.	VOLUMEN 240 L VOLUMEN 1100 L CELOTEN STROŠEK	1.670 KOSOV 30 KOSOV 1.700 KOSOV	23,90 EUR/kos (brez DDV) 109,50 EUR/kos (brez DDV) 43.198,00 EUR (brez DDV)
RAZDELITEV POSOD: ZAČETEK IZVAJANJA: ODSTRANITEV POSOD IZ EKOLOŠKIH OTOKOV	MAJ 2021 JUNIJ 2021 JUNIJ 2021		POSODE ZA PAPIR IN KARTON POSODE ZA MEŠANO EMBALAŽO
OPERATIVNE SPREMEMBE:	FREKVENCA ODVOZA MEŠANIH KOMUNALNIH ODPADKOV FREKVENCA ODVOZA PAPIRJA IN KARTONA		INDIVIDUALNO OM 1-KRAT NA 4 TEDNE VEČSTANOVANJSKO OM 1-KRAT NA 2 TEDNA INDIVIDUALNO IN VEČSTANOVANJSKO OM 1-KRAT NA 4 TEDNE
OBVEŠČANJE UPORABNIKOV:	APRIL 2021 MAJ 2021	ČLANEK V APLENCI LETAK KOT DODATEK K MESEČNI FAKTURI ŽEPNI ABECEDNIK ODPADKOV OBVESTILO – SPLETNA STRAN OBČINE OBVESTILO – SPLETNA STRAN PODJETJA NOV KOLEDAR ODVOZA ODPADKOV	

3. CILJI, NAČELA IN PRAVNE PODLAGE

3.1 Cilji in načela

Cilj sprejema Odloka o spremembi odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda je priprava pravne podlage za izvajanje spremenjenega načina opravljanja lokalne gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v Občini Komenda, kot ga predlaga izvajalec gospodarske javne službe in s tem doseči boljše ločevanje komunalnih odpadkov na segmentu papirja kartona in embalaže iz papirja in katrona.

Podjetje PUBLIKUS d.o.o. zasleduje cilj nenehnega izboljševanja košarice storitev. Pri tem se naslanja predvsem na razmerje med ločeno zbranimi **pozitivnimi** (mešana odpadna embalaža, biološko razgradljivi odpadki, papir in karton, steklo, ipd ...) in **negativnimi** (mešani komunalni odpadki) komunalnimi odpadki. V letu 2019 je to razmerje znašalo **59:41**. Z dodatnim širjenjem ločenega zajema različnih vrst komunalnih odpadkov želi to razmerje še izboljšati. Cilj je doseči razmerje 80:20 v treh letih.

Glede na rezultate sortirne analize mešanih komunalnih odpadkov v oktobru 2020 (Poročilo št. DP 279/08/20, Eurofins ERICo Slovenija d.o.o.), podjetje vidi možnost izboljšave na segmentu **ločenega zbiranja papirja in kartona ter embalaže iz papirja in kartona**. Sortirna analiza je namreč pokazala, da se v mešanih komunalnih odpadkih še vedno nahaja **11,24 %** papirja in kartona ter embalaže iz papirja in kartona. Zaradi navedenega podjetje meni, da bi bilo smotrno in potrebno ta komunalni odpadki izločiti iz črne posode s črnim pokrovom in sicer na način zbiranja po sistemu »od vrat do vrat«. V ta namen predlaga, da se vsa individualna odjemna mesta iz gospodinjestev opremi s tipskimi črnimi posodami z modrim pokrovom volumna 240 L, odjemna mesta iz gospodinjestev v večstanovanjskih objektih pa s posodami volumna 1100 L. Pri pravnih subjektih sistem ostaja nespremenjen oziroma je ta storitev določena s pogodbo, če jo stranka potrebuje.

3.2 Pravne osnove

V skladu z določilom prvega odstavka 61. člena **Zakona o lokalni samoupravi – ZLS** občina zagotavlja opravljanje javnih služb, ki jih sama določi in javnih služb, za katere je tako določeno z zakonom (lokalne javne službe). V skladu z določilom 62. člena ZLS občina predpiše način in pogoje opravljanja javnih služb, če zakon ne določa drugače.

Zakon o varstvu okolja – ZVO v prvi točki prvega odstavka 149. člena določa, da so obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja v zvezi s komunalnimi odpadki naslednje javne službe:

- zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov,
- obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov in
- odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov.

Način in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb določa **Zakon o gospodarskih javnih službah – ZGJS**, ki v 3. členu predvideva izdajo posebnega predpisa (odlok lokalne skupnosti) o načinu opravljanja te službe in 7. členu določa, da se s predpisom iz drugega odstavka 3. člena ZGJS (odlokom lokalne skupnosti) za posamezno gospodarsko javno službo določijo:

- *organizacijska in prostorska zasnova njihovega opravljanja po vrstah in številu izvajalcev (v režijskem obratu, gospodarskem javnem zavodu, javnem podjetju, na podlagi koncesije),*
- *vrsta in obseg javnih dobrin ter njihova prostorska razporeditev,*
- *pogoji za opravljanje in uporabo javnih dobrin,*
- *pravice in obveznosti uporabnikov,*
- *viri financiranja gospodarskih javnih služb in način njihovega oblikovanja,*

- vrsta in obseg objektov in naprav, potrebnih za opravljanje gospodarske javne službe, ki so lastnina republiške ali lokalne skupnosti ter del njihove javne lastnine, ki je javno dobro in varstvo, ki ga uživa,
- drugi elementi pomembni za opravljanje in razvoj gospodarske javne službe.

4. POROČILO O SODELOVANJU JAVNOSTI PRI PRIPRAVI ODLOKA

Zaradi večje legitimnosti sprejetih splošnih aktov občine in vključitve občanov, njihovih organizacij, ter strokovne in druge javnosti v pripravo predlogov splošnih aktov občine, je bila izvedena splošna razprava, s pozivom javnosti na spletni strani Občine Komenda, da v roku tridesetih (30) dni na način, določen v objavi, sporoči morebitne pripombe in predloge.

5. FINANČNE POSLEDICE

Uvedba ločenega zbiranja odpadnega papirja in kartona po sistemu »od vrat do vrat« bo pomenila zvišanje stroškov ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. Po drugi strani pa se pričakuje prihranek iz naslova zmanjšanja količine ločeno zbranih mešanih komunalnih odpadkov in s tem znižanje stroškov gospodarskih javnih služb (v nadaljevanju GJS) obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov.

Glede na navedeno, bo storitev ločenega zbiranja odpadnega papirja in kartona po sistemu »od vrat do vrat« uvedena brez spremembe obstoječih cen GJS zbiranja, obdelave in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja določenih vrst komunalnih odpadkov. Po uvedbi nove storitve, bo koncesionar spremljal stroške izvajanja prej navedenih GJS in masne tokove zbranih komunalnih odpadkov in po določenem obdobju predlagal spremembo cen (Elaborat o oblikovanju cen storitev javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki za naslednje obračunsko obdobje). Koncesionar pričakuje, da v kumulativi ne bo prišlo do bistvene spremembe višine položnice, ampak le do prerazporeditve stroškov znotraj posameznih GJS. Stroški GJS zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov se bodo predvidoma zvišali, stroški GJS obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov pa znižali.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMELO SPREJETJE ODLOKA

Sprejem odloka ne bo imel drugih posledic.

7. PREDLOG

Izhajajoč iz zgornjih navedb predlagam Občinskemu svetu občine Komenda, da sprejme predložen Odloka o spremembah odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda.

Pripravila:
Bernardka Pavlinič l.r.
Višja svetovalka za GJS

Stanislav Poglajen
ŽUPAN

PRILOGA: Predlog odloka

Na podlagi 29. in 62. člena Zakona o lokalni samoupravi – ZLS (Uradni list RS, št. 94/07-UPB2, 76/08, 79/09, 51/10), 3. in 7. člena Zakona o gospodarskih javnih službah – ZGJS (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40), 149. člena Zakona o varstvu okolja – ZVO-1 (Uradni list RS, 39/06-UPB1, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ in 21/18 – ZNOrg), Uredbe o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov (Uradni list RS, št. 33/17 in 60/18), Odloka o lokalnih gospodarskih javnih službah v Občini Komenda (Uradne objave Glasila občine Komenda, št. 02/00), Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda (Uradne objave Glasila Občine Komenda 04/2019) in 7. in 13. člena Statuta Občine Komenda (Uradne objave Glasila Občine Komenda 8/15) je Občinski svet Občine Komenda na ... redni seji dne ..... sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda

1. člen

V Odloku o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda (Uradne objave Glasila Občine Komenda 04/2019) se 5. odstavek 4. člena dopolni tako, da se glasi:

»(5) Po sistemu od vrat do vrat se v okviru opravljanja javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov zbira:

- mešane komunalne odpadke,
- embalažo, vključno z ločeno zbrano odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek iz klasifikacijskega seznama,
- biološko razgradljive odpadke (biološko razgradljivi kuhinjski odpadki in zeleni vrtni odpad), razen tistih, ki se kompostirajo,
- kosovne odpadke s kuponi,
- papir in karton ter papirno in kartonsko embalažo.«

2. člen

V Odloku o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se črta prva alineja 6. odstavka 4. člena, v tretji alineji tega odstavka pa se doda **»- papir in karton ter papirna in kartonska embalaža,«** tako da se 6. odstavek 4.člena glasi:

»(6) V zbiralnicah oziroma na ekoloških otokih se zagotovijo vsaj zabojniki za zbiranje:

- odpadne embalaže iz stekla,
- lahko pa so določena mesta opremljena tudi z zabojniki za druge vrste odpadkov (mešana odpadna embalaža, odpadna jedilna olja, tekstil, *papir in karton ter papirna in kartonska embalaža* ipd). »

3. člen

V Odloku o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se v 7. odstavku 4. člena dodata dve novi alineji tako, da se 7. odstavek 4. člena glasi:

»(7) V zbirnem centru se zbirajo najmanj vrste odpadkov določene iz vsakokrat veljavne Uredbe o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov, poleg teh pa tudi:

- azbest,
- gradbeni odpadki (manjše količine),

- odpadne gume in
- odpadno folijo senenih bal. »

4. člen

V Odloku o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se v 2. odstavku 10. člena doda za 2. alinejo nova alineja »tipizirane zabojnike na kolesih volumna 240 ali 1100 litrov za ločeno zbiranje papirja in kartona ter papirne in kartonske embalaže,« tako, da se 2. odstavek glasi:

»(2) Uporabniki so dolžni na zbirnem mestu komunalne odpadke zbirati v naslednje vrste in velikosti tipiziranih zabojnikov:

- tipizirane zabojnike na kolesih volumna 80, 120, 180, 240, 770 ali 1100 litrov za ločeno zbiranje mešanih komunalnih odpadkov,
- tipizirane zabojnike na kolesih volumna 120, 240, 770 ali 1100 litrov za ločeno zbiranje mešane odpadne embalaže,
- tipizirane zabojnike na kolesih volumna 240 ali 1100 litrov za ločeno zbiranje papirja in kartona ter papirne in kartonske embalaže,
- tipizirane zabojnike na kolesih volumna 80, 120, 240 ali 770 litrov za ločeno zbiranje biološko razgradljivih odpadkov,
- tipizirane velike zabojnike volumna 5-10 m³ (velja le za pravne osebe, samostojne podjetnike in posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost),
- posebne plastične vreče za mešane komunalne odpadke in za embalažo, ki morajo biti označene z logotipom izvajalca. »

5. člen

V 11. členu Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se spremeni besedilo 3. in 5. odstavka tako, da se 3. in 5. odstavek glasita:

» 3. Pri posameznemu povzročitelju odpadkov iz gospodinjstva se za mešane komunalne odpadke namesti ustrezen zabojnik na podlagi števila oseb v gospodinjstvu in najmanjše količine proizvedenih odpadkov, ki znaša 20 L na osebo pri odvozu enkrat na štiri tedne oziroma 10 L na osebo pri odvozu enkrat na dva tedna.

5. Pri posameznem povzročitelju odpadkov iz gospodinjstva se za papir in karton ter papirno in kartonsko embalažo namesti zabojnik volumna 240 L (individualna gradnja) oziroma 1100 L (večstanovanjska gradnja).«

6. člen

V Odloku o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se v 11. členu za 4. odstavkom dodan nov 5. odstavek, ki glasi:

»5. Pri posameznem povzročitelju odpadkov iz gospodinjstva se za papir in karton ter papirno in kartonsko embalažo namesti ustrezen zabojnik na podlagi števila oseb v gospodinjstvu in najmanjše količine proizvedenih odpadkov, ki znaša 30 L na osebo pri odvozu enkrat na štiri tedne oziroma 15 L na osebo pri odvozu enkrat na dva tedna.«

Odstavki od zaporedne. št. 5 do zaporedne št. 8 pa se smiselno preštevilčijo v zaporedno št. 6 do zaporedne št. 9.

7. člen

V Odloku o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se v 12. členu spremeni besedilo 1. in 8. odstavka, tako da se odstavek glasi:

»(1) Izvajalec je dolžan uporabnikom dobaviti ustrezne zabojnike za mešane komunalne odpadke, mešano odpadno embalažo, papir in karton ter papirno in kartonsko embalažo in biološko razgradljive odpadke in jih vračunati v ceno v skladu s predpisi. Najem zabojnikov ni možen.

(8) Izvajalec javne službe zbiranja mora zagotoviti najmanj dvakrat letno čiščenje vseh zabojnikov na ekoloških otokih in zabojnikov «od vrat do vrat», razen zabojnikov za zbiranje papirja in kartona ter papirne in kartonske embalaže.«

8. Člen

V 21. členu Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se besedilo 3. odstavka spremeni tako, da se glasi:

»(3) **Praviloma je na posamezni lokaciji ekološkega otoka postavljen vsaj zabojnik za ločeno zbiranje embalaže iz stekla, praviloma volumna 1100 L, glede na potrebe pa lahko tudi manj ali več zabojnikov manjšega ali večjega volumna.**«

9. Člen

V 27. členu Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se spremeni tretja. alineja 3. odstavka v besedilu » - **mešani komunalni odpadki: najmanj 1-krat na mesec,**« ter se doda nova četrta alineja v besedilu »**papir in karton ter papirna in kartonska embalaža: najmanj enkrat na mesec,**« tako, da se 3 odstavek glasi:

»(3) Izvajalec je dolžan odpadke zbirati in odvažati na naslednji način:

- **Mešana odpadna embalaža: najmanj 1-krat na dva tedna,**
- **biološko razgradljivi odpadki: najmanj 1x tedensko,**
- **mešani komunalni odpadki: najmanj 1-krat na mesec,**
- **papir in karton ter papirna in kartonska embalaža: najmanj 1-krat na mesec**
- **za vse vrste ločeno zbranih odpadkov na ekoloških otokih: 1x tedensko oziroma po potrebi,**
- **kosovni odpadki: najmanj 1x letno ter stalno zbiranje v zbirnem centru,**
- **nevarni odpadki: najmanj 1x letno ter stalno zbiranje v zbirnem centru. »**

10. Člen

Te spremembe in dopolnitve odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda začnejo veljati petnajsti dan po objavi v Uradnih objavah Glasila Občine Komenda.

Št.: 007-0003/2019-6
Komenda,.....

Stanislav Poglajen
Župan

V prilogi 1 Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se za drugo alinejo vrine nova tretja alineja v besedilu:

- **zabojnik za ločeno zbiranje papirja in kartona ter papirne in kartonske embalaže (črn zabojnik z modrim pokrovom ali moder zabojnik z modrim pokrovom)**

Tretja alineja postane četrta alineja.

Priloga 2 Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Komenda se nadomesti z novo prilogo v naslednji vsebini:

»PRILOGA 2: NORMATIVI ZABOJNIKOV ZA ZBIranJE KOMUNALNIH ODPADKOV

MEŠANI KOMUNALNI ODPADKI

Odvoz enkrat na štiri tedne

Prostornina zabojnika v litrih	Ponder za obračun	Število oseb vezanih na posodo
80	$X/4$	$X = 1-4$
120	$X/6$	$X = 5-6$
180	$X/9$	$X = 7-9$
240	$X/12$	$X = 10-12$
770	$X/38$	$X = 13-38$
1100	$X/55$	$X = 39-55$

- I. X = število oseb v gospodinjstvu. Število oseb ne sme biti večje od imenovalca v ponderju (ponder ne sme biti večji od 1)
- II. Velja pogoj: volumen posode $\times$ ponder = število oseb $\times$ 20 L
- III. V obračunani posodi za mešane komunalne odpadke je zajeta celotna košarica storitev do katere so upravičeni povzročitelji odpadkov iz gospodinjstva (ločeno zbiranje mešane odpadne embalaže, ločeno zbiranje papirja in kartona ter papirne in kartonske embalaže, ekološki otoki, zbirni center, odvoz kosovnih odpadkov, odvoz nevarnih odpadkov s premično zbiralnico, ...).

BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI

Odvoz enkrat na dva tedna (od 1.10. do 31.3.)

Odvoz enkrat na teden (od 1.4. do 30.9.)

Prostornina posode v litrih	Ponder za obračun	Število oseb vezanih na posodo
80	$X/8$	$X = 1-8$
120	$X/12$	$X = 9-12$
240	$X/24$	$X = 13-24$
770	$X/77$	$X = 25-77$

- I. X = število oseb v gospodinjstvu. Število oseb ne sme biti večje od imenovalca v ponderju (ponder ne sme biti večji od 1)
- II. Velja pogoj: volumen posode $\times$ ponder = število oseb $\times$ 10 L«